

of gene, die zich eenig belang heeft verschaft bij den dood van dien zieke, zou ons kunnen machtigen, het geheim te openbaren, zij het ook alleen aan de „bestuurders eener maatschappij en *verdere bij haar werkzame personen!*”

Het komt Ref. voor, dat dit wetsvoorstel in de afdelingen onzer Maatschappij ernstig behoort te worden besproken, en dat de Maatschappij als „Staten Speciaal” haar meening duidelijk aan de Staten-Generaal behoort kenbaar te maken.

PINKHOF.

LABORATORIA VOOR PATHOLOGISCHE PHYSIOLOGIE IN OOSTENRIJK. — BICKEL beschrijft (*Deutsche med. Wochenschrift*, n°. 29, 1904) de laboratoria voor pathologische physiologie, welke aan de universiteiten Weenen, Buda-Pest, Graz, Innsbrück en Praag verbonden zijn en die het voorbeeld zijn geweest van de oprichting eener experimenteel-biologische afdeling aan het pathologisch instituut te Berlijn. Op voorstel van ROKITANSKY heeft de Oostenrijksche Regeering in 1868 het eerste laboratorium van deze soort te Weenen opgericht en aan STRICKER toevertrouwd. Dit laboratorium werd in 1883 nieuw gebouwd en zijn beteekenis door STRICKER in een openingsrede, in de nieuwbladen dier dagen te vinden, uiteengezet.

VIRCHOW heeft reeds in 1846 gezegd, dat het noodig is aan de pathologische physiologie een afzonderlijke plaats in de geneeskundige wetenschappen te geven. Men kan uit de pathologische anatomie geen pathologische physiologie construeeren. De pathologische physiologie heeft slechts twee wegen om tot kennis te komen: de klinische waarneming en het experiment.

In Weenen heeft men het eerst ingezien dat de experimenteele pathologie een afzonderlijken leerstoel en een afzonderlijk laboratorium noodig heeft. In Praag heeft de professor voor experimenteele pathologie een kleine ziekenafdeling, die in het belang van het onderwijs, zoowel als in het belang van het onderzoek zeer nuttig is gebleken.

STRAUB.

INGEZONDEN.

Dr. TENDELOO maakt mij opmerkzaam er op, dat ik, zijn artikel in de *Beiträge zur Klinik der Tuberkulose* refereerende (n^o. van 16 Juli j. l.), den gang van zijn betoog niet geheel juist heb weergegeven en hij vreest, dat daardoor aan de kracht zijner argumenten is afbreuk gedaan.

Ik laat den geachten schrijver daar in het feit, dat zuigelingen slechts bij uitzondering ongekoekte melk zouden drinken, een *krachtig* argument zien tegen VON BEHRING'S theorie, terwijl het zijn bedoeling was, hiermee slechts „het ontbreken van gronden voor VON BEHRING'S uitgangspunt” aan te toonen en te doen uitkomen, dat op dit punt slechts „subjectieve schatting” bestaat. Het is dus noodig, dat het onderzoek van den mensch zelf ons den weg wijst en hierin zoekt en vindt hij de *krachtige* argumenten tegen VON BEHRING'S opvattingen.

Ik hoop hiermede aan het verzoek van den schrijver der „Bemerkungen zu VON BEHRING'S Ansicht über die Entstehung der Lungenschwindsucht” voldaan te hebben.

Utrecht, 26 Juli 1904.

C. W. BROERS.